

значущі зміни, є згинання та розгинання рук в упорі лежачи (15,07%) та біг на 100 м (2,78%). Позитивну, але не достовірну динаміку, визначено за результатами стрибка у довжину з місця, бігу на 300 м та човникового бігу 4 x 9 м, кистьової динамометрії та 50% від максимальної динамометрії без зорового орієнтиру. В той же час показник нахилу вперед стоячи, який характеризує рухливість суглобів, в першу чергу хребетного стовпа, незначно покращується, але також ці зміни не є статистично значущими.

3. Розроблені оціночні таблиці з урахування вікових особливостей студентів музичних спеціальностей 17 та 18 років враховують особливості умов навчально-виховного процесу з фізичного виховання у конкретному вищому навчальному закладі. Дозволяють не тільки здійснювати науково обґрунтований зворотній зв'язок від студента до викладача, а й диференціювати юнаків за рівнем фізичної підготовленості, що полегшує управління розвитком фізичних здібностей студентів та зменшує вірогідність перенапруження їх функціональних можливостей.

Література

1. Архипов О.А. Теоретико-методичні засади застосування біомеханічних технологій у фізичній підготовці студентів. Дисс. ...д.пед.н.: 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я), Київ, НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2012. – 456 с.

2. Волков В. Л. Розвиток фізичних здібностей студентів у системі фізичної підготовки : монографія / В. Л. Волков. – К. : Освіта України, 2011. – 420 с.

3. Дьоміна Ж. Г. Модель педагогічної системи управління професійно-прикладною підготовкою студентів музичних спеціальностей / Ж. Г. Дьоміна // Педагогіка, психологія та медико-педагогічні проблеми фізичного виховання і спорту : зб. наук. пр. / за ред. С. С. Єрмакова. – Х. : ХДАДМ (ХХПІ), 2007 – № 12. – С. 60-63.

4. Bouchard C. Testing anaerobic power and capacity / C. Bouchard, A. W. Taylor, J. A. Simoneau, S. Dulac // Physiological Testing of the high-performance Athlete. – Human kinetics, 1991. – P. 175-221.

5. Cooper R. The aerobics way / R. Cooper. – New York : Bantam Books, 1997. – 250 p.

6. Grenn H. J. What do tests measure? / H. J. Grenn // Physiological Testing of the high-performance Athlete. – Human kinetics, 1991. – P. 7-19.

7. Pate R. R. Physical activity and public health : [a recommendation from the centers for disease control and prevention and the American college of sports medicine] / R. R. Pate, M. Pratt, S. N. Blair, W. L. Haskell, C. A. Macera // Journal of the American medical association, 1995 (273). – P. 402-407.

Reference

1. Arkhipov O.A. (2012) Theoretical and methodical principles of application of biomechanical technologies in physical training of students. Diss. ... Doctor of Pedagogical Sciences: 13.00.02 - Theory and Methods of Teaching (Physical Culture, Fundamentals of Health), Kyiv, National Academy of Sciences of Ukraine. Drahomanov. - 456 pp.

2. Volkov V.L. (2011) Development of Physical Abilities of Students in the System of Physical Training: Monograph / V. L. Volkov. - K.: Education of Ukraine. - 420 p.

3. Dyomina Zh. G. (2007) Model of the pedagogical system of management of professional-applied training of students of musical specialties / Zh. G. Dyomin // Pedagogics, psychology and medical-pedagogical problems of physical education and sport: Sb. sciences etc. / ed. S. S. Yermakova. - X : KhDADM (KhKhPI). - No. 12. - P. 60-63.

УДК 371.315.7:796.012.2-057.874

Мамешина М. А.

доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання
Харківська державна академія фізичної культури, м. Харків

ДИНАМІКА ПОКАЗНИКІВ РОЗВИТКУ КООРДИНАЦІЙНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ШКОЛЯРІВ 7–9-х КЛАСІВ ПІД ВПЛИВОМ БАГАТОРІВНЕВОЇ СИСТЕМИ ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОГО НАВЧАННЯ

У статті надано дані, що свідчать про «низький» рівень розвитку координаційних здібностей у школярів 8-х та дівчат 7-х класів, «нижче середнього» – учнів 9-х та хлопців 7-х класів. Після впровадження багаторівневої системи диференційованого навчання визначено суттєві та достовірні зміни, за усіма досліджуваними параметрами ($p < 0,05 - 0,001$), в результаті чого рівень розвитку координаційних здібностей у дівчат 7-х класів та школярів 8-х класів з «низького» підвищився до «нижче середнього», у хлопців 7-х класів та дівчат 9-х класів з «нижче середнього» до «середнього», що свідчить про позитивний вплив розробленої моделі організації багаторівневих уроків фізичної культури, на основі диференційованого навчання, на рівень розвитку координаційних здібностей школярів середніх класів.

Ключові слова: рухові здібності, диференційоване навчання, учні середніх класів, фізичне виховання.

Мамешина М. А. Динамика показателей развития координационных способностей школьников 7–9-х классов под воздействием многоуровневой системы дифференцированного обучения. В статье представлены данные, которые свидетельствуют про «низкий» уровень развития координационные способности у школьников 8-х и девочек 7-х классов, «ниже среднего» – учащихся 9-х и мальчиков 7-х классов. После внедрения многоуровневой системы дифференцированного обучения выявлены существенные и достоверные изменения, по всем параметрам которые исследовались ($p < 0,05 - 0,001$), в результате чего уровень развития координационных способностей у девочек 7-х и школьников 8-х классов с «низкого» повысился до «ниже среднего», у мальчиков 7-х и девочек 9-х классов с «ниже среднего» до среднего», что подтверждает положительное влияние разработанной

моделі організації багатоуровневих уроків фізическої культури, на основі диференційованого обучения, на уровень развития координационных способностей школьников средних классов.

Ключевые слова: двигательные способности, дифференцированное обучение, учащиеся средних классов, физическое воспитание

Mameshina Margaryta. Dynamics of indicators of coordination abilities development of 7-9th grades pupils under the influence of the multilevel system of the differentiated study. Data, which confirm the "low" level of coordination abilities development at pupils of the 8th grades and girls of the 7th grades, "below the average" level - pupils of the 9th grades and boys of the 7th grades are provided in the article. On the basis of the obtained data the multilevel system of the differentiated study, which consisted in introduction in physical education classes of the differentiated study, taking into account specific features and addition of their contents with the physical exercises directed to increase in level of functional and motive preparedness of pupils of the main school, was developed. The innovative model of the organization of multilevel physical education classes, which consisted in the following, was introduced in the educational process of pupils of the main groups for the first time. Pupils performed the main motor actions which answered contents of the training program in the first half of the main part of a lesson, in the second half, for 10-15 min. before its termination they were distributed on earlier created subgroups. Each subgroup received the individual educational cards with the noted complexes of physical exercises, where dispensing of load was also defined and methodical instructions are provided.

After introduction of the multilevel system of the differentiated study, essential and reliable changes on all studied parameters were defined ($p < 0,001$), therefore the level of development of coordination abilities at girls of the 7th grades and pupils of the 8th grades increased from "low" till "below the average", at boys of the 7th grades and girls of the 9th grades from "below the average" till "average". Indicators which characterize abilities to feeling of a rhythm most considerably changed at 13-14 year old girls; manifestations coordinate movements – 14 year old boys; manifestations of static balance – 13 year old pupils; orientation in space – 14 year old pupils; manifestation of time-space and dynamic parameter of movements – 15 year old girls. The conducted researches demonstrate positive influence of the developed model of the organization of multilevel physical education classes, on the basis of the differentiated study, on the level of coordination abilities development of pupils of middle school.

Keywords: motive abilities, differentiated study, pupils of middle school, physical education.

Постановка проблеми. Науково-технічний прогрес суттєво змінює характер навчальної діяльності учнівської молоді. Через малорухливий спосіб життя значно знижується рівень фізичного здоров'я та рухової підготовленості учнів. Відомо, що фізичне виховання компенсує недостатню рухову активність дітей різного віку. Основною метою фізичного виховання в навчальних закладах є формування всебічно розвиненої і фізично підготовленої особистості. Досягти поставленої мети можна, за рахунок використання альтернативних та інноваційних підходів до оптимізації системи фізичного виховання, що спрямовані на покращення здоров'я та підвищення рухової підготовленості підростаючого покоління.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження проводилося згідно Тематичного плану науково-дослідної роботи Харківської державної академії фізичної культури на 2016-2020 рр. за темою «Вдосконалення процесу фізичного виховання в навчальних закладах різного профілю» (№ державної реєстрації 0115U006754).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Збереження здоров'я підростаючого покоління українців є актуальною проблемою сьогодення. Досліджуючи стан зазначеної проблеми, ряд фахівців [23, с. 72; 1, с. 290; 22, с. 48; 21, с. 47; 2, с. 3; 18, с. 234]), звертають увагу на те, що продовж навчання, стан фізичного здоров'я та рівень рухової підготовленості учнівської молоді суттєво погіршуються. На їх думку, така ситуація обумовлена: нераціональним режимом навчального процесу та відпочинку, наявністю шкідливих звичок (куріння, вживання алкоголю), недостатньою руховою активністю, зниженням вмотивованості до занять фізичною культурою та спортом тощо.

Доведено, що рухова активність є природною потребою організму дитини, потужним та ефективним фактором фізичного розвитку, підвищення функціональної та рухової підготовленості, особливо в період його інтенсивного розвитку.

Проте, здійснивши аналіз змісту шкільної фізкультурної освіти, спеціально організованої рухової діяльності, ряд авторів Т. Бала [4, с. 26]; Т. Круцевич, С. Ткачук, А. Нападій [8, с. 37]; Н. Москаленко, О. Алфьоров [11, с. 196]; Н. Сороколіт [14, с. 184], зауважують, що стандартний підхід до організації навчального процесу, загально прийняті рухові дії, не забезпечують повноцінного вирішення оздоровчих завдань, що і призводить до зниження функціональних та адаптаційних можливостей організму, рівня розвитку основних фізичних якостей дітей та підлітків.

Для більш ефективного вирішення поставлених завдань, фахівці фізичної культури [5, с. 3; 7, с. 51; 24, с. 93], пропонують впровадження диференційованого підходу, який дає можливість враховувати не тільки вікові та статеві особливості, а і індивідуально-типологічні можливості учнів; більш раціонально спланувати та організувати процес фізичного виховання в загальноосвітніх закладах.

Ряд авторів зазначають ефективність застосування диференційованого підходу з урахуванням рівня фізичної підготовленості дітей підліткового віку [6, с. 75; 3, с. 48; 10, с. 508; 9, с. 261].

При цьому, аналіз наукової літератури свідчить, що питання диференціації навчання з урахування рівня розвитку координаційних здібностей школярів 7–9-х класів вивчено недостатньо. Тому, ми вважаємо своєчасним дослідити вплив багаторівневої системи диференційованого навчання на рівень розвитку координаційних здібностей учнів основної школи.

Мета дослідження – визначити зміни показників розвитку координаційних здібностей учнів 7–9-х класів в процесі застосування багаторівневої системи диференційованого навчання.

Завдання дослідження: 1. Визначити рівень розвитку координаційних здібностей учнів 13–15 років. 2. Виявити зміни досліджуваних параметрів під впливом багаторівневої системи диференційованого навчання.

Матеріал і методи дослідження. *Методи дослідження:* аналіз та узагальнення науково-методичної літератури; педагогічне тестування; педагогічний експеримент: констатуючий та формулюючий порівняльний педагогічний експеримент; методи математичної статистики (STATISTICA 10.0).

Для визначення рівня розвитку координаційних здібностей використовувалися рухові тести, запропоновані Л. П. Сергієнко [12]. Так, здібність до підтримки статичної рівноваги досліджувалась за допомогою проби Бондаревського (с); здібність до координації рухів – тесту Копилова «Десять вісімок» (с); здібність до регуляції просторово-часових та динамічних параметрів рухів – тесту метання малого м'яча на дальність із положення сидячи, ноги нарізно (м); здібність до відчуття ритму – тесту «Ритмічне постукування руками» (кількість разів); здібність до орієнтування у просторі – тесту «Кидки м'яча в ціль, стоячи до неї спиною» (бали).

Дослідження проводилось на базі загальноосвітньої школи № 150 м. Харкова. В ньому брали участь 226 учнів 7–9-х класів, віднесені до основної та підготовчої медичної групи. Всі учні дали згоду на участь у дослідженні. Було сформовано 3 основні та 3 контрольні групи. Основні групи налічували 66 хлопців і 79 дівчат, контрольні 41 і 40 відповідно.

Аналіз результатів первинного дослідження визначив ряд критеріїв, на підставі яких було здійснено розподіл учнів одного віку і статі (основні групи) на однорідні типологічні підгрупи: до першої підгрупи (А) – спрямовані учні з порушеннями регуляції серцево-судинної системи; до другої підгрупи (Б) – учні, які мають недостатні функціональні можливості системи дихання та зниження стійкості організму до гіпоксії; до третьої (В) – учні з «низьким» і «нижче середнього» рівнем розвитку сили та швидкісних здібностей; до четвертої підгрупи (Г) – учні з «низьким» і «нижче середнього» рівнем розвитку координаційних здібностей та гнучкості.

На підставі отриманих даних було розроблено багаторівневу систему диференційованого навчання, яка полягала у впровадженні в уроки фізичної культури диференційованого навчання, з урахуванням індивідуальних особливостей та доповнення їх змісту фізичними вправами, спрямованими на підвищення рівня функціональної і рухової підготовленості учнів основної школи.

Зміст навчального матеріалу уроків фізичної культури складався із двох рівнів: інваріантного (основного) і варіативного. Зміст основного рівня відповідав державній програмі. Змістове наповнення варіативного рівня було розподілено нами на декілька підвидів, відповідно до вирішення завдань у раніше сформованих підгрупах учнів (А, Б, В, Г).

Продовж експерименту школярі контрольних груп проходили обов'язковий курс фізичного виховання, що здійснювалось за загальноприйнятною програмою «Фізична культура. 5–9 класи», уроки фізичної культури проводилися за стандартною схемою.

В навчальний процес школярів основних груп вперше було впроваджено інноваційну модель організації багаторівневих уроків фізичної культури, яка полягала у наступному. В першій половині основної частини уроку учні виконували основні рухові дії, що відповідали змісту навчальної програми, в другій половині, за 10–15 хв. до її закінчення, розподілялися на раніше сформовані підгрупи (А, Б, В, Г). Кожна підгрупа отримувала свої індивідуальні навчальні картки із зазначеними комплексами фізичних вправ, де також було визначено дозування навантаження та надано методичні вказівки.

Так, продовж зазначеного часу, підгрупа А – виконувала вправи, спрямовані на покращення регуляції серцево-судинної системи; підгрупа Б – на підвищення функціональних можливостей системи дихання; підгрупа В – на розвиток силових та швидкісних здібностей; підгрупа Г – на підвищення рівня розвитку координаційних здібностей та гнучкості. Дозування навантаження відповідало віку, статі та індивідуально-типологічним можливостям учнів. Запропоновані вправи, учні виконували самостійно під контролем вчителя. Розроблена багаторівнева система диференційованого навчання також була впроваджена в систему самостійних занять та пропонувалася в якості домашніх завдань.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналізуючи первинні дані, виявлено відсутність достовірних розрізень в показниках школярів основних і контрольних груп за усіма параметрами, що досліджувалися ($p > 0,05$). Порівняння результатів з оціночною шкалою [12], визначило «нижче середнього» рівень розвитку координаційних здібностей в учнів 9-х класів обох досліджуваних груп, школярів 7-х класів контрольних груп, хлопців 7-х класів основних та дівчат 8-х класів контрольних груп; «низький» рівень – у школярів 8-х класів основних, дівчат 7-х класів основних та 8-х класів контрольних груп.

Аналіз результатів, що характеризують рівень розвитку координаційних здібностей, отриманих після впровадження багаторівневої системи диференційованого навчання, виявив достовірне підвищення показників, як у хлопців, так і дівчат основних груп, за усіма досліджуваними параметрами ($p < 0,05 - 0,001$).

Так, показники відчуття ритму у хлопців 7-х класів покращилися на 2,78 одиниці, що у відсотковому співвідношенні складає (42,11%); 8-х класів – на 3,21 (48,61%); 9-х класів – на 2,89 (41,43%); у дівчат – на 3,67 (61,00%); 4,17 (66,89%); 3,35 (47,96%) відповідно (рис. 1).

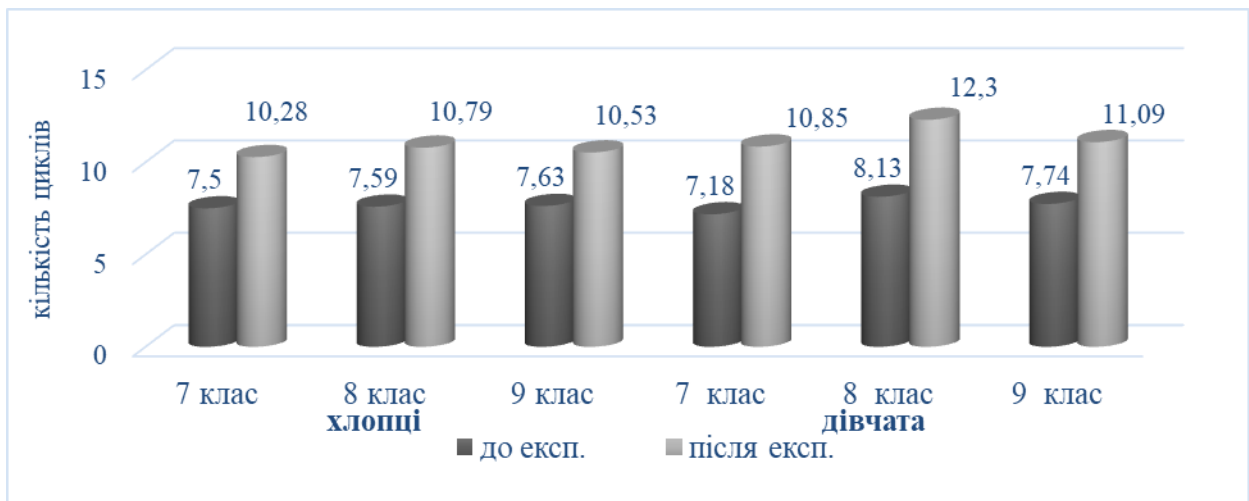

Рис. 1. Показники розвитку відчуття ритму учнів основних груп до та після експерименту

Результати виконання тесту десять «вісімок» у хлопців 7-х класів підвищилися на 1,45 с, що у відсотковому співвідношенні складає (8,81%); 8-х класів – на 1,81 (11,23%); 9-х класів – на 1,45 (9,79%); у дівчат відповідно – на 0,81 (5,57%); 1,20 (8,16%); 1,37 (8,78%) (рис. 2).

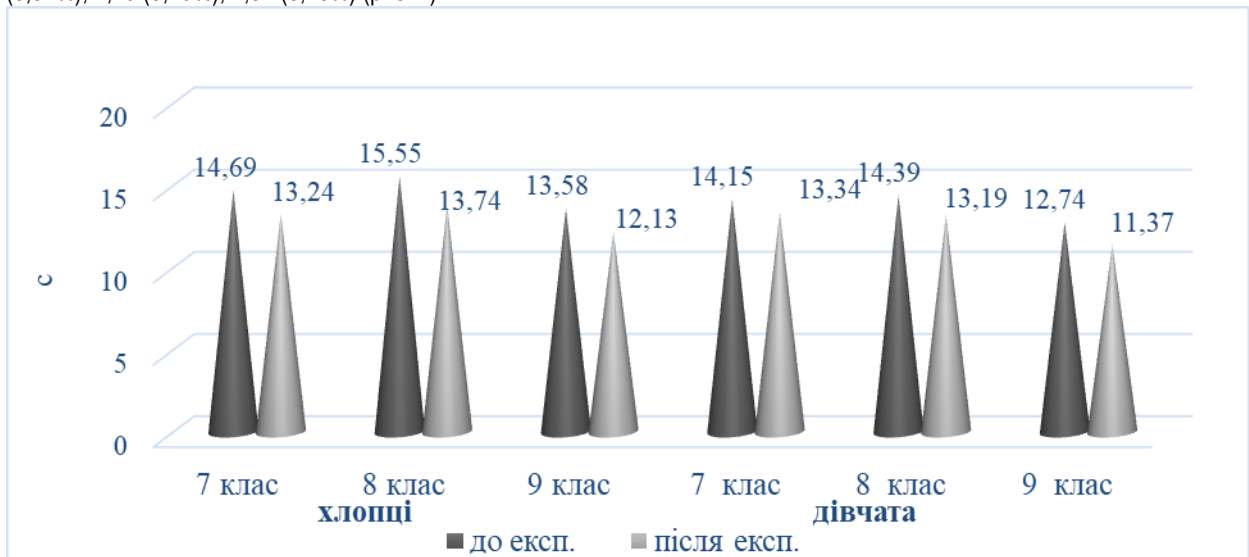

Рис. 2. Показники розвитку координованості рухів учнів основних груп до та після експерименту

Показники виконання статичної рівноваги у хлопців 7-х класів підвищилися на 12,56 с, що у відсотковому співвідношенні складає (39,45%); 8-х класів – на 7,86 (18,57%); 9-х класів – на 8,11 (20,43%); у дівчат – на 11,64 (30,73%); 9,74 (23,58); 7,70 (22,27%) відповідно (рис. 3).

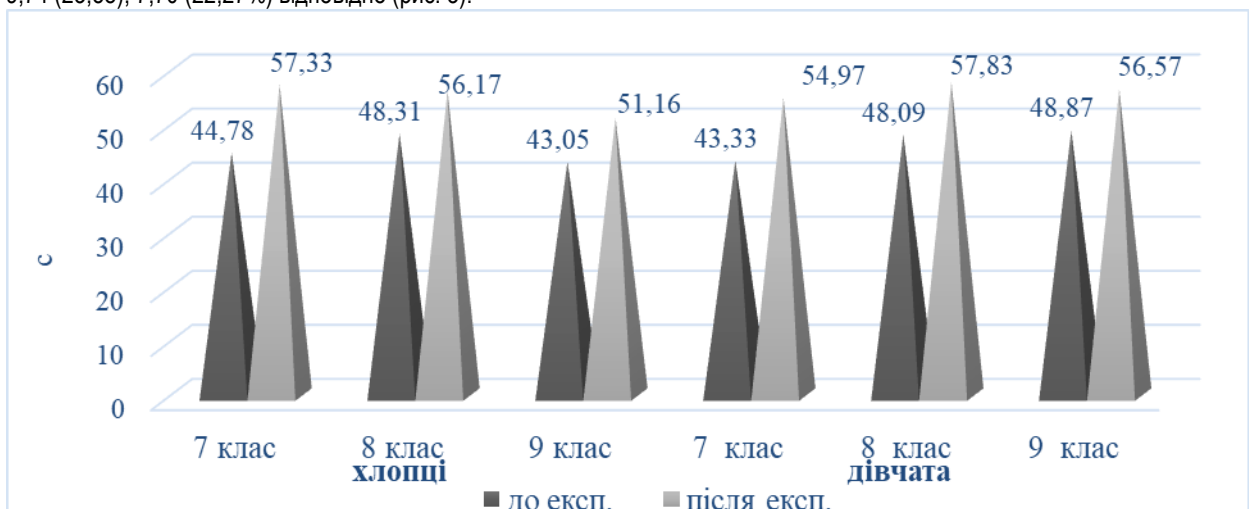

Рис. 3. Показники розвитку статичної рівноваги учнів основних груп до та після експерименту

Результати виконання кидків малого м'яча в ціль у хлопців 7-х класів підвищилися на 2,83 одиниці, що у відсотковому співвідношенні складає (75,44%); 8-х класів – на 2,86 (134,83%); 9-х класів – на 1,63 (61,84%); у дівчат – на 2,36 (80,07%); 3,52 (180,42%); 2,13 (49,89%) відповідно (рис. 4).

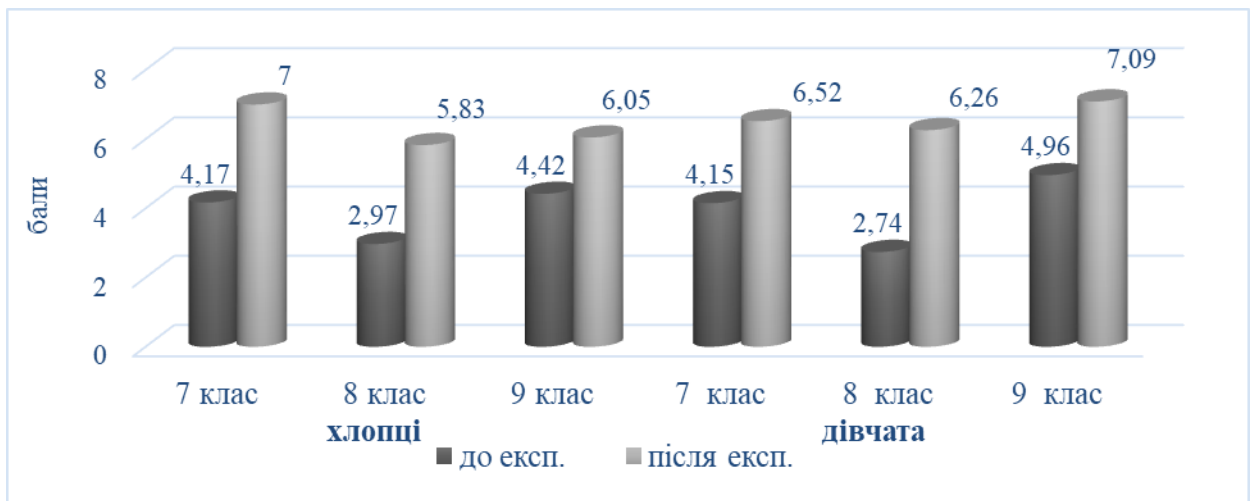

Рис. 4. Показники розвитку орієнтування у просторі учнів основних груп до та після експерименту

Показники виконання метання малого м'яча на дальність із положення сидячи у хлопців 7-х класів покращилися на 0,56 м, що у відсотковому співвідношенні складає (3,57%); 8-х класів – на 0,49 (3,10%); 9-х класів – на 0,83 (3,55%); у дівчат – на 0,49 (5,85%); 0,44 (5,10%); 0,83 (8,84%) відповідно.

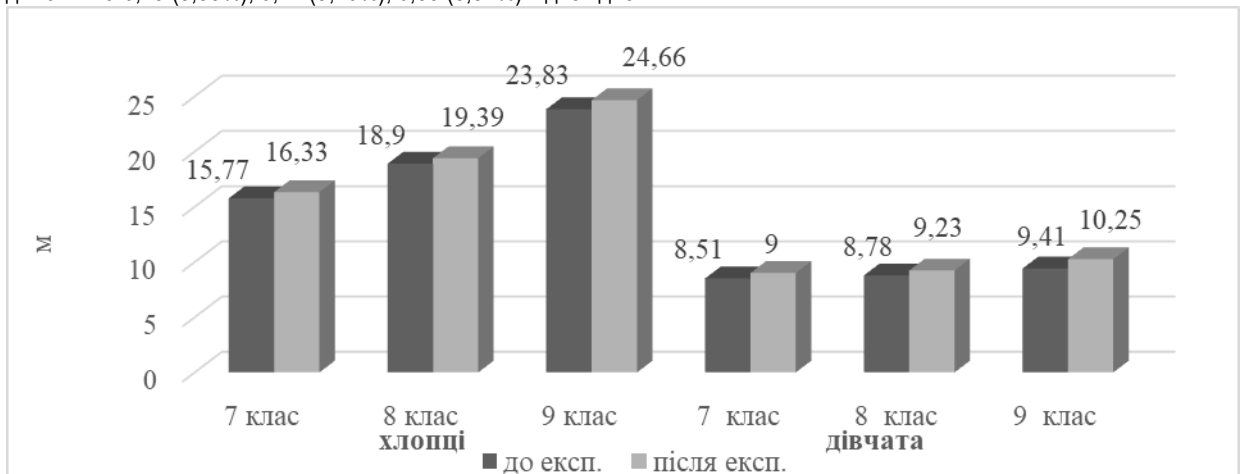

Рис. 5. Показники розвитку просторово-часових та динамічних параметрів рухів учнів основних груп до та після експерименту

Співставлення повторних результатів прояву координаційних здібностей, з нормативними оцінками, запропонованими Л. П. Сергієнко [12], визначило, що показники здібності до підтримки статичної рівноваги (проба Бондаревського), в середньому, підвищилися на 1 бал і стали відповідати – оцінці 3 бали; показники здібності до координованості рухів (тест Копилова «Десять вісімок») та здібності до орієнтування у просторі (тест «Кидки м'яча в ціль, стоячи до неї спиною»), в середньому, підвищилися на 2 бали і стали відповідати – оцінці 4 та 3 бали відповідно. Підвищення показників регуляції просторово-часових та динамічних параметрів рухів (метання малого м'яча на дальність із положення сидячи) на загальну оцінку суттєво не вплинули і вона залишилася незмінною – 1 бал. Отримані результати тестування відчуття ритму з нормативними оцінками не порівнювалися, в зв'язку з відсутністю даних у літературних джерелах.

Таким чином, після експерименту загальний рівень розвитку координаційних здібностей школярів 8-х та дівчат 7-х класів основних груп з «низького» (1 бал) підвищився до «нижче середнього» (2 бали); хлопців 7-х та дівчат 9-х класів з «нижче середнього» (2 бали) до «середнього» (3 бали). Підвищення результатів хлопців 9-х класів на оціночній шкалі суттєво не позначилися і вони так само, як і до експерименту, відповідають «нижче середнього» рівню.

Повторне порівняння даних учнів контрольних груп не виявило суттєвих змін в показниках рівня розвитку координаційних здібностей в усіх вікових групах, і вони залишилися на вихідному рівні – «нижче середнього».

Таким чином, отримані нами результати свідчать про позитивний вплив диференційованого навчання з урахуванням індивідуальних особливостей на рівень розвитку координаційних здібностей школярів 13–15 років.

Висновки:

1. Результати первинного дослідження свідчать про «нижче середнього» рівень розвитку координаційних здібностей в учнів 9-х класів обох досліджуваних груп, школярів 7-х класів контрольних груп, хлопців 7-х класів основних та дівчат 8-х класів контрольних груп; «низький» рівень – у школярів 8-х класів основних, дівчат 7-х класів основних та 8-х класів контрольних груп.

2. Дослідження рівня розвитку координаційних здібностей школярів 7–9-х класів основних груп після впровадження багаторівневої системи диференційованого навчання визначило суттєві та достовірні зміни за усіма досліджуваними параметрами ($p < 0,05 - 0,001$). Так, у дівчат 13 років та школярів 14 років, рівень розвитку координаційних

здібностей з «низького» підвищився до «нижче середнього», у хлопців 13 років та дівчат 15 років з «нижче середнього» до «середнього». Позитивні зміни результатів хлопців 15 років на загальний рівень суттєво не вплинули і він залишився на вихідному «нижче середнього» рівні.

3. Найбільш значно змінилися показники, що характеризують здібності до відчуття ритму у дівчат 13–14 років; прояву координованості рухів – хлопців 14 років; прояву статичної рівноваги – учнів 13 років; орієнтування в просторі – учнів 14 років; прояву просторово-часових та динамічних параметрів рухів – дівчат 15 років.

4. Проведені дослідження свідчать про позитивний вплив розробленої моделі організації багаторівневих уроків фізичної культури, на основі диференційованого навчання, на рівень розвитку координаційних здібностей школярів середніх класів.

Перспективою подальших досліджень у даному напрямку є визначення впливу багаторівневої системи диференційованого навчання на рівень розвитку інших фізичних якостей.

Література

1. Ажиппо О. Ю. Роль і місце фізичного виховання школярів у формуванні навичок здорового способу життя. Педагогіка та психологія : збірник наукових праць. Вип. 47. Харків, 2015. С. 290–300.
2. Ажиппо О. Ю., Мамешина М. А., Масляк І. П. Оцінка фізичного здоров'я школярів середніх класів. XVI Міжнародна науково-практична конференція «Фізична культура, спорт та здоров'я: стан і перспективи в умовах сучасного українського державотворення в контексті 25-річчя Незалежності України» [електронний ресурс]. Харків: ХДАФК, 2016. С. 3–6.
3. Андрес А. Диференційоване фізичне виховання студентів з урахуванням рівня фізичної підготовленості. Молода спортивна наука України. 2017. Т. 2. С. 48.
4. Бала Т. М. Динаміка рівня розвитку координаційних здібностей школярів 7–9-х класів під впливом черлідінгу. Молода спортивна наука України. Львів, 2012. Вип. 16. Т. 2. С. 20–26.
5. Боднар І., Стефанишин М. Зміни психоемоційного стану школярів у умовах застосування диференційованих нормативів фізичної підготовленості. Фізична активність, здоров'я і спорт. 2016. № 3(25). С. 3–11.
6. Думич О., Породько М., Зварич М. Організаційно-методичні аспекти застосування індивідуального і диференційованого підходу у фізичному вихованні учнів молодшого шкільного віку. Молода спортивна наука України. 2015. Т. 2. С. 75–80.
7. Круцевич Т. Ю., Марченко О. Ю. Гендерні особливості самоопису фізичного розвитку школярів. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. Харків, 2015. № 12. С. 51–57.
8. Круцевич Т., Ткачук С., Нападій А. Планування навчального процесу з фізичної культури учнів середніх класів в загальноосвітніх навчальних закладах. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, 2016. № 1. С. 36–42.
9. Мамешина М. Вплив багаторівневої системи диференційованого навчання на рівень розвитку окремих рухових здібностей школярів 7–9-х класів. Матеріали XXXVII Міжнародної науково-практичної конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: 36. наук. праць. Переяслав-Хмельницький, 2018. Вип. 37. С. 255–262.
10. Мамешина М., Масляк І. Динаміка показників розвитку витривалості школярів 13-15 років під впливом багаторівневої системи диференційованого навчання. Матеріали XXIX Міжнародної науково-практичної конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: 36. наук. праць. Переяслав-Хмельницький, 2017. Вип. 29. С. 507–511.
11. Москаленко Н., Алфьоров О. Організаційно-методичні аспекти сучасного уроку фізичної культури. Спортивний вісник Придністров'я, 2016. С. 196–200.
12. Сергієнко Л. П. Тестування рухових здібностей школярів. Київ: Олімпійська література, 2001. 776 с.
13. Слабінська К. А., Мамешина М. А. Рівень рухової підготовленості дітей старшого дошкільного віку. Актуальні проблеми фізичного виховання різних верств населення. Збірник наукових праць [Електронний ресурс]. Харків: ХДАФК, 2018. 283 с. Режим доступу: <http://hdafk.kharkov.ua/ua/naukova-robota/naukovo-teoretichnividannya/aktualni-problemi-fizichnogo-vikhovannya-riznikh-verstv-naselennya>
14. Сороколіт Н. Впровадження варіативних модулів навчальної програми з фізичної культури в учнів 8-х класів. Спортивний вісник Придніпров'я: науково-практичний журнал. Дніпро, Інновація. 2017. № 3. С. 184–188.
15. Mameshina Margarita. Condition of physical health of pupils of the 7th-8th classes of the comprehensive school. Slobozhanskyi herald of science and sport, 2016;5(55):47–52. <https://doi.org/10.15391/snsv.2016-5>
16. Maslyak I. Influence of specially directed exercises on separate functions of sensor-based systems of pupils of junior classes. Slobozhanskyi herald of science and sport, 2015;5(49):48–51. <https://doi.org/10.15391/snsv.2015-5.010>
17. Maslyak I. Mameshina M. A., Zhuk V. O. The state of application of innovation approaches in physical education of regional education establishments. Slobozhanskyi herald of science and sport, 2014;6(44):72–76. <https://doi.org/10.15391/snsv.2014-6.013>
18. Masliak I.P., Mameshina M. A. Physical health of schoolchildren aged 14-15 years old under the influence of differentiated education. Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports, 2018;22(2):92-98. DOI: <http://dx.doi.org/10.15561/18189172.2018.0205>

References:

1. Azhyppo O.Yu. (2015). The role and place of physical education at pupils in formation of healthy lifestyle skills. Pedagogogy and psychology: collection of scientific works. Issue 47. pp. 290-300.
2. Azhyppo O.Yu., Mameshina M.A., Masliak I.P. (2016). Physical health assessment of secondary school pupils. The

- XVI International scientific and practical conference "Physical culture, sport and health: state and prospects in the conditions of modern Ukrainian creation of the state in context of 25-anniversary of Independence of Ukraine" [electronic resource]. pp. 3-6.
3. Andres A. (2017). Differentiated physical education of students taking into account the level of physical fitness. Young sports science of Ukraine. Vol. 2. 48 p.
 4. Bala T.M. (2012). Dynamics of the level of coordination abilities development at pupils of the 7-9th classes under the influence of cheerleading. Young sports science of Ukraine. Issue 16. Vol. 2. pp. 20-26.
 5. Bodnar I., Stefanyshyn M. (2016). Changes of psychoemotional state of pupils in the conditions of using the differentiated standards of physical fitness. Physical activity, health and sport. No. 3(25). pp. 3-11.
 6. Dumych O., Porodko M., Zvarych M. (2015). Organizational and methodical aspects of using the individual and differentiated approach in physical education of junior school age pupils. Young sports science of Ukraine. Vol. 2. pp. 75-80.
 7. Krutsevich T.Yu., Marchenko O.Yu. (2015). Gender features of self-description of pupils' physical development. Pedagogy, psychology and medico-biological problems of physical education and sport. No. 12. pp. 51-57.
 8. Krutsevich T., Tkachuk S., Napadiy A. (2016). Planning of educational process on physical culture of secondary school pupils in general education institutions. Theory and methods of physical education and sport. National university of physical education and sport of Ukraine. No. 1. pp. 36-42.
 9. Mameshina M. (2018). Influence of the multilevel system of the differentiated study for the level of development of separate motive abilities at pupils of the 7-9th classes. Materials of the XXXVII International scientific and practical conference "Tendencies and prospects of science and education development in the conditions of globalization": Collection of scientific works. Pereyaslav-Khmelnytskyi, Issue 37. pp. 255-262.
 10. Mameshina M., Masliak I. (2017). Dynamics in indicators of endurance development of 13-15 year old pupils under the influence of the multilevel system of the differentiated study. Materials of the XXIX International scientific and practical conference "Tendencies and prospects of science and education development in the conditions of globalization": Collection of scientific works. Issue 29. pp. 507-511.
 11. Moskalenko N., Alfiorov O. (2016). Organizational and methodical aspects of modern physical education lesson. Sports herald of Prydnistrovya, pp. 196-200.
 12. Sergiienko L.P. (2001). Testing of motive abilities of pupils. Kiev: Olympic literature, 776 p.
 13. Slabinska K.A., Mameshina M.A. (2018). Level of motive preparedness of the late preschool age children. Current problems of physical education of different segments of the population. Collection of scientific works [Electronic resource]. pp. 234-242. Access mode: <http://hdafk.kharkov.ua/ua/naukova-robota/naukovo-teoretichnividannya/aktualni-problemi-fizichnogovikhovannya-riznikh-verstv-naselennya>
 14. Sorokolit N. (2017). Introduction of variable modules of physical culture training program at pupils of the 8th classes. Sports herald of Prydnistrovya: scientific and practical journal. Dnipro, Innovation. No. 3. pp. 184-188.
 15. Mameshina Margarita. (2016). Condition of physical health of pupils of the 7th-8th classes of the comprehensive school. Slobozhanskyi herald of science and sport, 5(55): 47-52. <https://doi.org/10.15391/snsv.2016-5>
 16. Maslyak I. (2015). Influence of specially directed exercises on separate functions of sensor-based systems of pupils of junior classes. Slobozhanskyi herald of science and sport, 5(49):48-51. <https://doi.org/10.15391/snsv.2015-5.010>
 17. Maslyak I., Mameshina M.A., Zhuk V. O. (2014). The state of application of innovation approaches in physical education of regional education establishments Slobozhanskyi herald of science and sport, 6(44):72-76. <https://doi.org/10.15391/snsv.2014-6.013>
 18. Masliak I.P., Mameshina M.A. (2018). Physical health of schoolchildren aged 14-15 years old under the influence of differentiated education. Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports, 22(2):92-98. DOI: <http://dx.doi.org/10.15561/18189172.2018.0205>

Медвідь М.М.

**аспірант кафедри фізичної культури і спорту
Запорізький національний університет, м. Запоріжжя**

СУДДІВСТВО ЯК ЧИННИК ЗМАГАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ В СПОРТІ

В дослідженні здійснено вивчення, аналіз та узагальнення проблемних питань, пов'язаних з якістю суддівства міжнародних спортивних змагань найвищого ґатунку. Методом аналізу та узагальнення даних науково-методичних літературних джерел і мережі Інтернет, ретроспективного аналізу виступів відомих спортсменів в різних видах спорту та педагогічних спостережень здійснено вивчення особливостей оцінювання і значущості суддівської помилки в кар'єрі відомих спортсменів.

В результаті проведеного дослідження узагальнено особливості, що ускладнюють виконання суддівських обов'язків і впливають на якість кваліфікованого суддівства.

Автором зазначено, що кількісний показник науково-методичних праць вітчизняних і зарубіжних фахівців, спрямованих на удосконалення питань відбору та підготовки арбітрів спортивних змагань є недостатнім, а відсутність апробованих методик відбору і навчання обумовили помітне відставання майстерності арбітрів від рівня розвитку видів спорту в світі з огляду на кількість помилок, допущених суддями міжнародної категорії у змаганнях найвищого ґатунку. В ході проведеного дослідження отримано підтвердження значного впливу суддівства змагань в різних видах спорту на спортивний результат.

Ключові слова: суддівство, суддя, спорт, аналіз, результат.